Lieta Nr.C69 2964 21
ECLI:LV:KURT:2022:0325.C69296421.7.S

# Spriedums
Latvijas Republikas vārdā
Liepājā 2022.gada 25.martā

Kurzemes rajona tiesa
tiesnese Lolita Laure
ar sekretāri Anci Heinacku
piedaloties prasītājas pārstāvim /pers. C/,
atbildētājas pārstāvim /pers. D/,
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu SIA /Nosaukums A/ prasībā pret SIA "/Nosaukums B/" par naudas piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] Prasītāja SIA /Nosaukums A/ 2021.gada 17.jūnijā (ar precizējumu 2021.gada 23.septembrī) cēlusi tiesā prasību pret SIA "/Nosaukums B/" par pamatparāda 8684,78 EUR, nokavējuma procentu 2161,21 EUR un parāda atgūšanas izdevumu 40 EUR, kopsummā 10885,99 EUR, kā arī prasītājai radīto tiesāšanās izdevumu piedziņu.

[2] Prasībā norādīti šādi argumenti:

[2.1] Starp SIA /Nosaukums E/ kā cedenti un SIA /Nosaukums A/ kā cesionāri /datums/noslēgts Līgums Nr./līguma numurs/ par cesiju, ar kuru sākotnējā kreditore nodevusi prasītājai prasījuma tiesības pret atbildētāju par parāda 8684,78 EUR samaksu, pamatojoties uz:

2020.gada 5.oktobra rēķinu Nr./rēķina numurs/ par summu 1944,59 EUR ar samaksas termiņu līdz 2020.gada 9.oktobrim;

2020.gada 25.septembra rēķinu Nr./rēķina numurs/ par summu 1648,20 EUR ar samaksas termiņu līdz 2020.gada 12.oktobrim;

2020.gada 12.oktobra rēķinu Nr./rēķina numurs/ par summu 1323,14 EUR ar samaksas termiņu līdz 2020.gada 16.oktobrim;

2020.gada 17.oktobra rēķinu Nr./rēķina numurs/ par summu 2071,64 EUR ar samaksas termiņu līdz 2020.gada 21.oktobrim;

2020.gada 23.oktobra rēķinu Nr./rēķina numurs/ par summu 1697,21 EUR ar samaksas termiņu līdz 2020.gada 28.oktobrim.

[2.2] Tā kā parādniece samaksu nav veikusi, iestājušās nokavējuma tiesiskās sekas – pienākums atbildētājai maksāt līgumiskos nokavējuma procentus 1% apmērā no nesamaksātās summas par kavējuma dienu, izņemot, pēc rēķina Nr./rēķina numurs/, par kura apmaksas kavējumu maksājami likumiskie 8 procentpunkti virs procentu pamatlikmes gadā par laiku no kavējuma dienas, jo rēķinā nav ietverta norāde par līgumiskajiem nokavējuma procentiem.

Nokavējuma procentu apmērs par laiku no 2020.gada 10.oktobra līdz 2021.gada 22.septembrim, ņemot vērā parādnieces 2021.gada 11.martā sākotnējai kreditorei veikto maksājumu 5000 EUR, kas, saskaņā ar pušu vienošanos un CL 1843.panta noteikumiem, ieskaitīts procentu dzēšanai, - sastāda 2161,21 EUR.

[2.3] Prasījums par parāda atgūšanas izmaksu 40 EUR piedziņu pamatots uz Civillikuma (turpmāk – CL) 1668.$^{9}$pantu.

[2.4] Par cesiju atbildētājai paziņots, /datums/nosūtot rakstveida paziņojumu.

[2.5] 2021.gada 3.jūnijā prasītāja nosūtījusi SIA "/Nosaukums B/" paziņojumu par nodomu vērsties tiesā, ja atbildētāja nenokārtos neizpildītās parādsaistības, bet, tā kā atbildētāja ignorējusi prasītājas aicinājumu un parādsaistības nav izpildījusi, SIA /Nosaukums A/ vērsusies ar prasību tiesā pret SIA "/Nosaukums B/" par 10885,99 EUR un prasītājai radīto tiesāšanās izdevumu piedziņu.

Prasība pamatota uz CL 1., 1587.pantu, 1652.panta pirmās daļas 3.punktu, 1657., 1759., 1763., 1765.pantu.

[3] Atbildētāja SIA "/Nosaukums B/" 2021.gada 20.augustā iesniegusi rakstveida paskaidrojumu lietā, celto prasību neatzīstot un norādot šādus argumentus:

[3.1] Atbildētāja nav saņēmusi Cesijas līguma kopiju, tādējādi apstrīd šo līgumu, jo nevar pārliecināties par tā esamību. Atbildētājas ieskatā, cesijas līgums tapis noziedzīgu darbību rezultātā, tādēļ nav spēkā, un SIA "/Nosaukums B/" vērsusies pēc palīdzības tiesībsargājošajās iestādēs.

[3.2] Atbildētāja neapstrīd, ka, pamatojoties uz izrakstītajiem rēķiniem, no SIA /Nosaukums E/ ir saņēmusi tehnikas pakalpojumu, par ko samaksa pilnā apmērā nav veikta. Tomēr, attiecībā par līgumisko procentu aprēķinu atbildētāja vērsusi tiesas uzmanību, ka procenti neatbilst godīgai darījumu praksei no SIA /Nosaukums A/ puses.

Iebildumi pamatoti ar CL 1., 1570., 1533., 1764. un 1765.pantu.

[4] Prasītāja 2021.gada 23.septembrī iesniegusi rakstveida atsauksmi uz atbildētājas rakstveida paskaidrojumā norādītajiem iebildumiem, uzskatot tos par nepamatotiem un vēršot tiesas uzmanību uz CPL 5., 93.panta pirmo daļu, CL 1., 1757., 1759.pantu, kā arī atsaucoties uz atziņām tiesu praksē.

[5] 2021.gada 30.septembrī apmierināts prasītājas pieteikums par prasības nodrošināšanu, apķīlājot SIA "/Nosaukums B/" skaidru naudu, kā arī maksājumus, kas atbildētājai pienākas no trešām personām, tostarp, naudas līdzekļus kredītiestādēs un citās finanšu institūcijās 10885,99 EUR apmērā.

[6] Tiesas sēdē prasītājas pārstāvis /pers. C/ uzturēja prasību un tās pamatojumam sniedza paskaidrojumus, atbilstoši prasībā norādītajiem apstākļiem.

Papildus /pers. C/ paskaidroja, ka, uzklausot atbildētājas pārstāvja sniegtos paskaidrojumus tiesas sēdē, konstatējams, ka lietā nav strīds par cesijas līgumu un to, ka sākotnējās kreditores izsniegtie rēķini par pakalpojumiem atbildētājai satur līguma būtiskās sastāvdaļas – priekšmetu un maksu, tādējādi tie uzskatāmi par līgumiem starp diviem komersantiem. Atbildētāja atzinusi, ka rēķinus parakstījis tās darbinieks un, atbilstoši CL 1515.pantam, tie ir saistoši atvietotajam. Izpildot pielīgto, atbildētāja veikusi maksājumu sākotnējai kreditorei 2021.gada 11.martā 5000 EUR apmērā, kas secīgi ieskaitīts procentu dzēšanai, atbilstoši rēķinos norādītajam un CL 1843.panta nosacījumiem. Atbildētāja savos grāmatvedības dokumentos iekļāvusi minētos darījumus, kas nav apstrīdēti. Iebildumi par nokavējuma procentu apmēru izteikti tikai pēc prasības celšanas tiesā un, neraugoties uz to, ka atbildētāja atzīst pakalpojuma saņemšanu par pamatparāda summu, daļēji 4379,48 EUR apmērā atzīstot celto prasību, samaksa arī atzītajā prasības daļā joprojām nav veikta ne sākotnējai kreditorei, ne prasītājai. Šādos apstākļos prasītājas pārstāvis lūdza apmierināt prasību, proporcionāli apmierināmajai summai piedzenot no SIA "/Nosaukums B/" prasītājai radītos tiesāšanās izdevumus.

[6] Atbildētājas pārstāvis /pers. D/ prasību atzina daļēji, t.i., pamatparāda 3958,48 EUR un likumisko nokavējuma procentu, kas aprēķināti par laiku no 2020.gada 10.oktobra līdz 2022.gada 22.februārim, - 421 EUR apmērā, kas kopsummā sastāda 4379,48 EUR.

Atbildētājas pārstāvis sniedza paskaidrojumus, atbilstoši rakstveida paskaidrojumā norādītajiem apstākļiem, papildus atzīstot, ka atbildētāja vēlējusies noslēgt darījumus ar SIA /Nosaukums E/ un saņēmusi tehnikas pakalpojumus, pamatojoties uz izrakstītajiem rēķiniem, kurus parakstījis SIA "/Nosaukums B/" darbinieks. Tomēr atbildētāja uzskata, ka rēķinos norādīto nokavējuma procentu apmērs ir nesamērīgs un neatbilstošs godīgai darījumu praksei, tādējādi par samaksas kavējumu aprēķināmi nevis līgumiskie, bet likumiskie 6% procenti gadā. Nav strīds, ka atbildētājas pamatparāds 2021.gada 11.martā sastādījis 8684,78 EUR. Tā kā atbildētāja veikusi samaksu 5000 EUR, atlikusī pamatparāda summa sastāda 3684,78 EUR un likumiskie procenti aprēķināti par samaksas kavējumu laikā no 2020.gada 10.oktobra līdz 2022.gada 22.februārim 421 EUR, kas kopsummā sastāda 4379,48 EUR, pārējā daļā, atbildētājas ieskatā, prasība nav atzīstama par pamatotu un ir noraidāma.

Motīvu daļa

[7] Tiesas sēdē uzklausījusi pušu pārstāvju paskaidrojumus, ņemot vērā, ka atbildētāja daļēji 4379,48 EUR apmērā atzīst prasību, izvērtējusi prasībā un rakstveida paskaidrojumos, kā arī tiesas sēdē pušu pārstāvju norādītos argumentus un lietā iesniegtos pierādījumus, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma.

[7.1] Tiesa konstatē, ka starp SIA /Nosaukums E/ kā cedenti un SIA /Nosaukums A/ kā cesionāri /datums/noslēgts Līgums Nr./līguma numurs/ par cesiju, ar kuru, saskaņā ar CL 1793.panta 3.punktu, sākotnējā kreditore nodevusi prasītājai prasījuma tiesības pret atbildētāju par parāda 8684,78 EUR samaksu, pamatojoties uz: 2020.gada 5.oktobra rēķinu Nr./rēķina numurs/; 2020.gada 25.septembra rēķinu Nr./rēķina numurs/; 2020.gada 12.oktobra rēķinu Nr./rēķina numurs/; 2020.gada 17.oktobra rēķinu Nr./rēķina numurs/ un 2020.gada 23.oktobra rēķinu Nr./rēķina numurs/.

Tādējādi, saskaņā ar CL 1805.pantu, cesionārs no cesijas brīža var darboties ar kreditora tiesībām un uz šā pamata rīkoties ar prasījumu. Savukārt, atbilstoši CL 1806.panta otrās daļas nosacījumiem, vēl nenomaksātie prasījuma procenti, ja tie nav tieši pielīgti, arī pāriet uz cesionāru.

[7.2] No sākotnējās kreditores SIA /Nosaukums E/ izsniegtajiem rēķiniem par tehnikas pakalpojumiem SIA "/Nosaukums B/" redzams, ka:

2020.gada 5.oktobrī izsniegts rēķins Nr./rēķina numurs/ par summu 1944,59 EUR ar samaksas termiņu līdz 2020.gada 9.oktobrim;
2020.gada 25.septembrī izsniegts rēķins Nr./rēķina numurs/ par summu 1648,20 EUR ar samaksas termiņu līdz 2020.gada 12.oktobrim;
2020.gada 12.oktobrī izsniegts rēķins Nr./rēķina numurs/ par summu 1323,14 EUR ar samaksas termiņu līdz 2020.gada 16.oktobrim;
2020.gada 17.oktobrī izsniegts rēķins Nr./rēķina numurs/ par summu 2071,64 EUR ar samaksas termiņu līdz 2020.gada 21.oktobrim;
2020.gada 23.oktobrī izsniegts rēķins Nr./rēķina numurs/ par summu 1697,21 EUR ar samaksas termiņu līdz 2020.gada 28.oktobrim.
Kopējā summa, par kādu sniegti pakalpojumi, sastāda 8684,78 EUR.

[7.3] Tādējādi, lietā nav strīds, ka, saskaņā ar CL 2002. un 2004.panta noteikumiem, puses vienojušās par būtiskām līguma sastāvdaļām – pirkuma (pakalpojuma) priekšmetu un maksu, līdz ar to, līgums uzskatāms par noslēgtu, kas atbilst arī atziņām tiesu praksē (sk. Senāta 2005.gada 20.aprīļa spriedums lietā SKC-246).

Rēķinus parakstījis SIA "/Nosaukums B/" darbinieks, kā to atzinusi atbildētāja, un, saskaņā ar CL 1515.pantu, ja kāds darbojas atklāti kā otra vietnieks, t.i., noslēdz līgumu tieši viņa vārdā, nepārkāpdams savas varas robežas, tad līgums kā pienākumu, tā arī tiesību ziņā saista tieši pašu atvietojamo. Par minētajiem apstākļiem lietā nav strīds, kā to atzinusi atbildētāja.

[7.4] CL 1548.pantā noteikts, ka līgumslēdzēji var vienoties par blakus nosacījumiem.

Kā konstatējams no lietā iesniegtajiem rēķiniem (izņemot rēķinu Nr./rēķina numurs/), par samaksas kavējumu pielīgts maksāt 1% dienā no savlaicīgi nesamaksātās summas, nosakot, ka procentu samaksa neatbrīvo pakalpojuma ņēmēju no savas saistības izpildīšanas un no pakalpojuma ņēmēja veiktajiem maksājumiem primāri tiek dzēsti nokavējuma procenti, ja tādi pastāv, un tikai tad pamatparāds.

[7.5] CL 1587.pantā noteikts, ka tiesīgi noslēgts līgums uzliek pusēm par pienākumu izpildīt apsolīto un ne darījuma sevišķais smagums, ne vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod tiesības atkāpties no līguma. Savukārt, atbilstoši CL 1590. un 2021.pantam, no pirkuma līguma izceļas abām pusēm savstarpējas prasījumu tiesības kā uz līguma izpildīšanu, tā arī uz zaudējumu atlīdzību un, atbilstoši CL 1668.[3]pantam, ja kreditors ir izpildījis savas saistības, bet nav laikā saņēmis samaksu, viņš bez atgādinājuma nākamajā dienā pēc līgumā noteiktās maksājuma dienas vai maksājuma termiņa beigu dienas var prasīt no parādnieka nokavējuma procentus par līguma par preces piegādi, pirkumu vai pakalpojuma sniegšanu izpildes nokavējumu.

[7.6] Atbilstoši CL 1828.pantam, ja izpildījuma laiks ir noteikts, - tas jāievēro, negaidot atgādinājumu. Parādnieka nokavējums ar no tā izrietošām tiesiskajām sekām iestājas, kad viņš palaidis garām termiņu, kāds nolikts izpildīšanai, kā noteikts CL 1652.panta 3.punktā.

Tiesa konstatē, ka atbildētāja nav veikusi samaksu par saņemtajiem pakalpojumiem rēķinos noteiktajā termiņā un ir iestājušās nokavējuma sekas – pienākums maksāt nokavējuma procentus.

Procenti ir atlīdzība, kas dodama par kādas naudas summas vai citu atvietojamu lietu lietošanas atvēlējumu vai kavējumu, samērā ar viņu daudzumu un lietošanas ilgumu, kā noteikts CL 1753.pantā. Savukārt, pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu, atbilstoši CL 1756.pantā noteiktajam. CL 1757.paredzēts, ka, nolīgstot procentus, jānoteic to apmērs, bet, ja tas nav darīts, tad atzīstams, ka klusējot pieņemti likumiskie procenti (1765.pants).

[7.7] Tā kā līgumiskie nokavējuma procenti nav iekļauti rēķinā Nr./rēķina numurs/, par tā samaksas kavējumu aprēķināmi likumiskie nokavējuma procenti, kas, atbilstoši CL 1759.panta 1.punktam un 1765.panta otrās daļas noteikumiem, sastāda 8 procentpunkti virs procentu pamatlikmes (1765.panta trešā daļa) gadā.

[7.8] Saskaņā ar CL 1764.pantu, mantiskos darījumos atļauts nolīgt procentus, kuru apmēru var noteikt līdzēji savstarpēji vienojoties, bet vienpusējos aktos - to izdevējs pēc sava ieskata, ciktāl likums neparedz aprobežojumus šajā ziņā. Par prettiesiskiem uzskatāmi nesamērīgi un godīgai darījumu praksei neatbilstoši procenti.

Civilajās tiesiskajās attiecībās valda privātautonomijas jeb līgumu brīvības princips, subjekti ir vienlīdzīgi (līdztiesīgi) un tiem ir tiesības brīvi stāties līgumattiecībās, izvēlēties līgumpartneri, darījuma slēgšanu, tā formu un saturu, ciktāl to neierobežo likuma imperatīvās normas. Līguma satura brīvas izvēles būtiski ierobežojumi likumā noteikti tādiem saistību līgumiem, kuros viens no līgumpartneriem ir ekonomiski vājāks par otru un līdz ar to potenciāli pakļauts ekonomiski spēcīgākā līgumpartnera mēģinājumiem diktēt savus noteikumus. Šajā kontekstā īpašu vietu ieņem darba līgumi un līgumi, ko preču pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs noslēdz ar patērētājiem" (sk. Balodis K. Ievads civiltiesībās. Rīga: Zvaigzne ABC, 2007, 179.lpp.).

[7.9] Tiesa konstatē, ka uz atbildētāju nav attiecināmi Patērētāju tiesību aizsardzības likuma noteikumi, tādējādi, strīds izšķirams, vadoties no CL nosacījumiem. Par godīgu darījuma praksi nav uzskatāmas darbības, ja līdzējs izmanto otras puses ekonomisko atkarību, maksātnespējas problēmas, pozīciju vājumu, neveic pasākumus, lai mazinātu līguma pārkāpuma izraisītās sekas, kavējoties celt prasību u.tml. Konkrētajā gadījumā nav konstatējami šādi apstākļi. Darījuma partneri ir vienlīdzīgi, uzņēmēji, kuri līdztiesīgi un autonomi vienojušies par pakalpojumu saimnieciskās darbības ietvaros un prasītāja bez kavēšanās vērsusies ar prasību tiesā pret atbildētāju neilgi pēc Cesijas līguma noslēgšanas.

[7.10] Nokavējuma gadījumā procentu maksāšanas pienākums iedarbojas kā pamudinājums parāda ātrākai nokārtošanai, tomēr atbildētāja savas saistības kavējusi izpildīt, 5000 EUR maksājumu veicot vien 2021.gada 11.martā, lai gan samaksas pienākums pēc rēķina Nr./rēķina numurs/ iestājies jau 2020.gada 9.oktobrī.

[7.11] Saskaņā ar CL 1763.panta pirmo punktu, procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu apmērs sasniedzis kapitāla lielumu.

Atbilstoši prasītājas aprēķinam, par samaksas kavējumu laikā no 2020.gada 10.oktobra līdz 2021.gada 22.septembrim līgumisko nokavējuma procentu apmērs sastāda 7036,58 EUR, t.sk., pēc rēķina Nr./rēķina numurs/ 1944,59 EUR; pēc rēķina Nr./rēķina numurs/ 1323,14 EUR; pēc rēķina Nr./rēķina numurs/ 2071,64 EUR; pēc rēķina Nr./rēķina numurs/ 1697,21 EUR. Savukārt likumiskie nokavējuma procenti pēc rēķina Nr./rēķina numurs/ sastāda 124,63 EUR.

Tā kā atbildētāja 2021.gada 11.martā veikusi maksājumu 5000 EUR, atbilstoši pielīgtajam un CL 1843.panta noteikumiem, veiktais maksājums ieskaitīts nesamaksāto procentu dzēšanai un atlikusī nesamaksāto procentu summa sastāda 2161,21 EUR (7036,58 EUR + 124,64 EUR = 7161,21 EUR – 5000 EUR = 2161,21 EUR).

Tā kā atbildētāja nav pierādījusi samaksas veikšanu, atbilstoši CL 1838.pantam, tai ir pienākums samaksāt prasītājai pamatparādu 8684,78 EUR un nokavējuma procentus 2161,21 EUR.

Arī prasījums par parāda atgūšanas izmaksu piedziņu ir pamatots, ņemot vērā CL 1668.[9]pantu, kurā noteikts, ka par nokavētu maksājumu līgumā par preces piegādi, pirkumu vai pakalpojuma sniegšanu parādnieks bez īpaša atgādinājuma maksā kreditoram parāda atgūšanas izmaksas 40 EUR apmērā.

Tādējādi, atbildētājas iebildumi prasībai nav vērtējami kā pamatoti.

[8] Prasība apmierināma uzturētā apmērā par 10885,99 EUR piedziņu un, pamatojoties uz CPL 41.panta pirmo daļu, no atbildētājas par labu prasītājai piedzenama proporcionāli aprēķinātā (CPL 34.panta pirmās daļas 1.punkts) un prasītājas samaksātā valsts nodeva 640,70 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 5,37 EUR, t.i., kopā 646,07 EUR.

[9] Ievērojot CPL 195.pantu un Senāta Civillietu departamenta senatoru kopsapulces 2021.gada 15.decembra lēmumā sniegto skaidrojumu, atzīstamas prasītājas tiesības saņemt likumiskos 8% gadā no visas piedzītās summas par laiku līdz sprieduma izpildei, līdz vēl nesamaksāto procentu summa sasniegusi visas ar spriedumu piedzītās summas lielumu.

Labprātīgai sprieduma izpildei piedziņas daļā nosakāms CPL 204.[1]pantā noteiktais maksimālais termiņš, skaitot no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz CPL 189.-193., 195., 199.pantu

tiesa nosprieda:

apmierināt prasību pilnīgi.

No SIA "/Nosaukums B/", reģ.Nr./reģistrācijas numurs/, par labu SIA /Nosaukums A/, reģ.Nr./reģistrācijas numurs/, piedzīt pamatparādu 8684,78 EUR (astoņi tūkstoši seši simti astoņdesmit četri *euro* un 78 centi), nokavējuma procentus par laiku no 2020.gada 10.oktobra līdz 2021.gada 22.septembrim EUR 2161,21 EUR (divi tūkstoši viens simts sešdesmit viens *euro* un 21 cents), parāda atgūšanas izmaksas 40 EUR (četrdesmit *euro*) un tiesāšanās izdevumus 646,07 EUR (seši simti četrdesmit seši *euro* un 7 centi), t.i., kopā 11532,06 EUR (vienpadsmit tūkstoši pieci simti trīsdesmit divi *euro* un 6 centi).

Noteikt, ka SIA "/Nosaukums B/" samaksu jāveic SIA /Nosaukums A/ kontā Nr./konta numurs/ AS "Swedbank".

Atzīt SIA /Nosaukums A/ tiesības saņemt no SIA "/Nosaukums B/" likumiskos 8% (astoņi procenti) gadā no 11532,06 EUR (vienpadsmit tūkstoši pieci simti trīsdesmit divi *euro* un 6 centi) par laiku līdz sprieduma izpildei, līdz vēl nesamaksāto procentu summa sasniegusi visas ar spriedumu piedzītās summas lielumu.

Piedziņas daļā noteikt labprātīgas sprieduma izpildes termiņu 10 (desmit) dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 (divdesmit) dienu laikā apelācijas kārtībā Kurzemes apgabaltiesā, sūdzību iesniedzot Kurzemes rajona tiesā.

Spriedums sastādīts un pieejams tiešsaistes sistēmā 2022.gada 25.martā.

Tiesnese L.Laure

Dokuments parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu